

2.9.2025

VN/36073/2024
VN/36073/2024-MMM-29

Erityisasiantuntija Saana Tarhanen

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto

Esityksellä muutettaisiin Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta (EMKVR) annettua lakia. Rahaston Suomen ohjelmassa mahdollistettaisiin tuen myöntäminen suorien avustusten lisäksi rahoitusvälineiden kautta. Rahoitusvälineillä tarkoitetaan lainoja ja vakuuksia. Ensi vaiheessa otettaisiin käyttöön vakuudet, joita voitaisiin myöntää kalatalousalan mikro- ja pk-yrityksille investointeihin ja käyttöpääomaan otettaviin lainoihin.

Esityksen tavoitteena on helpottaa kalatalousalan mikroyritysten sekä pienten ja keski suurten yritysten lainansaantia ja tukea siten yritystoiminnan kasvua ja kehittämistä. Rahoitusvälineistä laaditun ennakoarvioinnin mukaan alkutuotannon yrityksillä rahoituksen saatavuusongelmat liittyvät etenkin vakuuksien puutteeseen. Rahaston kautta saadun vakuuden avulla pyritäisiin parantamaan rahoituksen ehtoja esimerkiksi alhaisemman koron, pidemmän takaisinmaksuajan tai alhaisempien vakuusvaatimusten kautta. Helpotusta lainarahoituksen saamiseen tarvitaan erityisesti aloittavien yritysten tukemiseksi, sillä kalastuksen ja vesiviljelyn alkuinvestoinnit ovat kalliita, mutta niiden vakuusarvo on alhainen. Lisäksi erityisesti vesiviljelyssä tuotannon käynnistäminen on hidasta ja kalojen kasvattaminen teuraskokoon vie usein 2–3 vuotta. Lainarahoitusta tarvitaan tämän vuoksi tuotannon käynnistämiseksi tarvittavaan käyttöpääomaan.

Rahoitusvälineistä tehdyn ennakoarvioinnin mukaan yrityksillä on enemmän kysyntää lainarahoitukselle kuin sitä on ollut saatavilla. EMKVR-vakuutta on yrityksissä toivottu mahdollisimman nopealla aikataululla käyttöön lainan saannin helpottamiseksi. Lausuntopalaute oli positiivista, ja lausunnonantajat näkivät rahoitusvälineen käyttöönoton tärkeänä keinona vauhdittaa kalatalousalan investointeja ja kestävä kasvua.

Rahoitusvälineitä koskevat yleiset säännökset ovat EU-rahastoja koskevassa ns. yleisasetuksessa ((EU) 2021/1060). Lisäksi rahaston Suomen ohjelmassa on todettu, että rahoitusvälineet voidaan ottaa käyttöön kalastusta, vesiviljelyä ja kalan jalostusta koskevissa erityistavoitteissa. Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetussa laissa säädetään tällä hetkellä vain avustustuotoisten tukien osalta hyväksyttävistä kustannuksista ja tuen määrästä sekä asetuksenantovaltuudesta. Vastaava säännös ehdotetaan lisättäväksi myös rahoitusvälinemuotoisen tuen osalta. Rahoitusvälineestä myönnettävän tuen määrästä, käyttökohteista ja käytön perusteista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Asetusluonnos on hallituksen esityksen liitteenä ja siitä on tarkoitus järjestää erillinen lausuntokierros.

Ehdotuksen mukaan otettaisiin käyttöön yleisasetuksen mukainen hallintoviranomaisen suoraan toimeenpanema rahoitusväline. Tämä olisi hallinnollisesti kevyin ja yksinkertaisin ratkaisu, jossa ei edellytetä erillistä pankkien kilpailuttamista rahoitusvälineiden hallintaan. Näin mahdollistetaan rahoituksen hakeminen joustavasti mistä tahansa pankista ja toisaalta vältetään riski siitä, että kilpailutuksen osallistujamäärä jäisi hyvin alhaiseksi. Rahoituslaitosten kiinnostuksen pienen, kalatalouden keskittyvän rahoitusvälineen hallinnoimiseen arvioidaan olevan vähäistä.

Rahoitusvälineestä on tarkoitus ottaa ensi vaiheessa käyttöön vain vakuudet, koska rahaston ohjelmakausi on jo loppupuolella ja uuden rahoitusmuodon toimeenpano vaatii viranomaisten koulutusta ja ohjeistamista. Lisäksi rahoitusvälineeseen varattavan rahoituksen määrä on melko pieni. Ehdotus

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kuitenkin mahdollistaisi lainamuotoisen tuen käyttöönoton myöhemmin valtioneuvoston asetuksen muutoksella, jos rahoituksen kysyntä on suurta ja vakuuksilla ei onnistuta riittävällä tavalla helpottamaan yritysten lainansaantia.

Esityksellä ei ole vaikutusta valtion talousarvioon, sillä rahoitusväline sisältyy EMKVR:n Suomen ohjelman rahoituskehykseen. Valtionapuviranomaisina toimisivat ELY-keskukset ja KEHA-keskus samalla tavalla kuin EMKVR:n suorissa avustuksissa, eikä erillisiä resursseja toimeenpanoon tarvittaisi. Rahoitusvälineen käyttöönotolla olisi kuitenkin vaikutusta Suomen EMKVR-ohjelman rahoitukseen siitä näkökulmasta, että rahoitusvälineeseen osoitettuja varoja voidaan käyttää uudelleen, kun vakuuksiin sidotut varata vapautuvat hakijan maksettua lainansa. Varoja voi käyttää uudelleen EMKVR:n rahoitusvälineessä ja mahdollisessa tulevan ohjelmakauden vastaavassa rahoitusvälineessä.

Esityksen ehdotetaan tulevan voimaan 1.11.2025. Näin hallituksen esitystä täydentävä valtioneuvoston asetus ehdittäisiin antaa loppuvuodesta ja rahoitusväline voitaisiin ottaa käyttöön vuoden 2026 alussa.

Jakelu	Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
Tiedoksi	MMM Maa- ja metsätalousministeriö, Sonja Falk MMM Maa- ja metsätalousministeriö, Pekka Pesonen MMM LVO Luonnonvaraosasto, Pentti Lähteenoja